

Improvement in enhanced liver fibrosis score and liver stiffness measurement reflects lower risk of hepatocellular carcinoma.

Liang LY, Wong VW, Tse YK, Yip TC, Lui GC, Chan HL, Wong GL

Aliment Pharmacol Ther. 2019 Jun;49(12):1509-1517

Περίληψη:

Εισαγωγή: Το score μέτρησης ηπατικής ακαμψίας-ηπατοκυτταρικό καρκίνωμα (Liver stiffness measurement hepatocellular carcinoma, LSM-HCC) προβλέπει την επίπτωση ΗΚΚ με ακρίβεια σε ασθενείς με χρόνια ηπατίτιδα Β (ΧΗΒ).

Σκοπός: Να εκτιμηθεί η ικανότητα του LSM-HCC σε συνδυασμό με το enhanced liver fibrosis (ELF) score στην πρόβλεψη ανάπτυξης ΗΚΚ σε ασθενείς με ΧΗΒ που έλαβαν αντιική αγωγή.

Μέθοδοι: Ασθενείς με ΧΗΒ που υπεβλήθησαν σε ελαστογραφία ήπατος το διάστημα 2006-2013 με ενδιάμεσο και υψηλό κίνδυνο ΗΚΚ σύμφωνα με το LSM-HCC score (δηλαδή 11 ή παραπάνω) εκτιμήθηκαν με νέα ελαστογραφία ήπατος τουλάχιστον 3 έτη αργότερα. Το ELF score εκτιμήθηκε μέσω ανάκτησης των αποθηκευμένων δειγμάτων ορού 4 εβδομάδες μετά την ελαστογραφία. Ο πρωταρχικός σκοπός της μελέτης ήταν η αθροιστική επίπτωση ΗΚΚ.

Αποτελέσματα: Ένα σύνολο 453 ασθενών με ΧΗΒ (μέση ηλικία 51.7 έτη ± 10; άρρενες 74.4%) συμπεριελήφθησαν, από τους οποίους 45 (9.9%) ασθενείς ανέπτυξαν ΗΚΚ κατά τη διάρκεια του μέσου διαστήματος παρακολούθησης των 56 μηνών. Αναφορικά με το LSM-HCC score, 71.4%,

24.3% και 4.3% των ασθενών εμφάνισαν βελτίωση, καμία αλλαγή ή επιδείνωση του LSM-HCC, αντίστοιχα. Όσον αφορά το ELF score, 36.9%, 57.8% και 5.3% των ασθενών εμφάνισαν βελτίωση, καμία αλλαγή ή επιδείνωση του ELF score, αντίστοιχα. Η ευαισθησία (86.7%) και η αρνητική προγνωστική αξία (NPV) (95.3%) του συνδυασμού LSM-HCC και ELF score ήταν υψηλότερη συγκριτικά με το κάθε score μόνο του. Η Kaplan-Meier ανάλυση έδειξε ότι το ELF score μπορούσε να βοηθήσει στην περαιτέρω πρόγνωση του κινδύνου ΗΚΚ σε ασθενείς με ενδιάμεσο κίνδυνο σύμφωνα με το LSM-HCC score ($P=0.026$) αλλά όχι σε ασθενείς υψηλού κινδύνου σύμφωνα με το LSM-HCC ($P=0.770$).

Συμπεράσματα: Ο αλγόριθμος 2 βημάτων του συνδυασμού LSM-HCC και ELF score μπορεί να βελτιώσει την ακρίβεια της πρόβλεψης ΗΚΚ σε ασθενείς με ΧΗΒ που λαμβάνουν αντιική θεραπεία.

Σχόλιο:

Σε αυτή τη μελέτη, οι Liang και συν εκτίμησαν την προγνωστική αξία των LSM-HCC και ELF scores ξεχωριστά ή σε συνδυασμό μεταξύ τους στον κίνδυνο ανάπτυξης ΗΚΚ. Ο συνδυασμός των scores οδήγησε σε μεγαλύτερη ευαισθησία και αρνητική προγνωστική αξία συγκριτικά με το LSM-HCC ή το ELF score από μόνα τους. Πιο συγκεκριμένα, το ELF score μπορούσε να διαφοροποιήσει τις κατηγορίες κινδύνου για ασθενείς με ενδιάμεσο κίνδυνο ΗΚΚ όπως οριζόταν από το LSM-HCC αρχικά, ενώ δε βελτίωνε περαιτέρω την προγνωστική αξία του LSM-HCC σε ασθενείς υψηλού κινδύνου.

Η κλινική επίπτωση της παρούσας μελέτης είναι ότι η ακρίβεια της πρόβλεψης του κινδύνου ανάπτυξης ΗΚΚ μετά την αντιική θεραπεία μπορεί να βελτιωθεί περαιτέρω. Οι κλινικοί ιατροί μπορούν να χρησιμοποιήσουν αυτόν τον αλγόριθμο των 2 βημάτων προκειμένου να διαφοροποιήσουν καλύτερα τους ασθενείς με ΧΗΒ και να δώσουν πιο ειδική επιτήρηση σε συγκεκριμένες ομάδες, διασώζοντας ιατρικές παροχές και βοηθώντας στη μείωση της υπερβολικής ιατρικής φροντίδας. Επιπλέον, αυτή η προσέγγιση θα μπορούσε να βελτιώσει την επιβίωση των ασθενών και να επιφέρει οικονομικά οφέλη.

Εντούτοις, περαιτέρω μελέτες απαιτούνται προκειμένου να καθοριστεί ο ρόλος αυτού του αλγορίθμου στην καθοδήγηση της εντατικότητας επιτήρησης του ΗΚΚ. Συστήνεται μια προοπτική ομάδα κοορτής ή μια τυχαιοποιημένη ελεγχόμενη μελέτη που θα συνέκρινε αυτό τον αλγόριθμο με τις υπάρχουσες κατευθυντήριες οδηγίες πριν την εφαρμογή του στην καθημερινή κλινική πράξη. Τονίζεται επίσης η αδυναμία προσδιορισμού του ELF score στην καθημερινή κλινική πρακτική.

Μαρία Καλαφατέλη

Ειδικευόμενη Γαστρεντερολογίας

Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Πατρών